

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Minden 100 vagy kevesebb szóért egyszeri beiktatásért 1 frt és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Harom hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt.

2 „

Állítsunk „Szeretet-házakat.“

(Folyt. és vége.)

A tanító-képezdei tanulókon felül 45 szegény fiú van az intézetben négy családra osztva. Mindegyik családnak egy Familien-Lehrer-je van, ki gyermekeivel egy szobában hál, együtt eszik és dolgozik. Gyönyörű volt nézni, hogy a tanítási órákon kívüli időben a tanítók mily kitartással kapálnak, s számtalan a növendékekkel együtt, s míg a tanteremben inkább csak ismereteket tanítanak, a munka közben tett észrevételeikkel s figyelmeztetéseikkel az életre oktatnak.

Ez intézetben ismerkedtem meg a tanító-képezde egyik fiatal tanárával Weber Eduárdval, kiről Kuratli azt mondá, hogy e növendékével magát adja oda azon intézetnek, melyben az szolgálni fog. És ezzel sok van mondva. Eszmecserénk azzal végződött, hogy elválásunkkor Weber kezét adott reá, miként kész Baselbe való hivatalát el nem fogadni, elhagyni anyját, hazáját, megtanulni magyarul s köztünk megtelepedni azért, hogy segítse Magyarországon létrejöni s terjeszteni a veszendő szegény gyermekeket nevelő intézeteket, s azokban a Pestalozzi-Währli-féle nevelés irányt.

Igy lön lehetővé, hogy a közoktatási ügyeket vezérlő férfiúnak szíves bátorítása mellett, a gondviselésben vetett hittel, — és a magyar közönségnek emberszerető részvételében helyezett bizalommal e hó 20-án megnyithatjuk Balaton-Füreden a legelső magyar „szeretet házát.“ Az első évben, (míg t. i. Weber magyarul megtanul) németül is tudó 5—6 elhagyatott fiút vehetünk fel, de különben az intézet 44 gyermekekre van tervezve, és tannyelve a magyar leend.

Ez intézetbe legalább 6 éves, anyagilag és erkölcsileg teljesen elhagyatott, de még meg nem romlott fiúk*) vétetnek fel, kik kötelesek 16-ik évük betöltéséig ott maradni, — s bár az intézetnek magának is leend néhány hold, a növendékek által mivelendő földje, de mihelyt életkoruk és elemi tanultságuk engedi, rendesen be fognak járni 3—4 évig a B.-Füreden már létező szőlő- és gyümölcsfa-mives felső népiskolába elméleti és gyakorlati szakoktatásra; s így 16-dik évük betöltésével a szőlőszeti s kertészeti munkákra meglehetősen képzettséggel lépdenek ki az intézetből, melynek előjárósága iparkodni fog a kilépők számára jó házaknál szolgálatot szerezni.

Atyám szívességéből annyi épületet kaptunk, melyben az intézet egyelőre elhelyezhető, s a legszükségesebb felszerelés is már megtörtént, s a gondolat létesült ugyan, de teljes kifejtésére s biztosítására sem anyagilag, sem munkaerővel illetőleg képes nem vagyok, különben is ily intézet lételemének nem szabad egy balandó szegény ember sorsától függeni. Ennélfogva egyfelől a balaton-felvidéki népnevelési egyletet szándékozom legközelebbi közgyűlésén felkérni, hogy a füredi szeretetházat vegye át, s az én erőtlenségemet gyámolítsa, másfelől a tisztelt közönség részvételéhez fordulok, felkérve minden emberszerető polgártársamat, szíveskedjék könyöradományával gyámolítani az első magyarországi „szeretet-házat“, melyben a hazának szegényei

nyelv- és valláskülönbség nélkül fognak neveltetenni.

Nem egy, még ezentúl létesítendő, s tán el is maradható terv kivételéhez, hanem már egy valószínű eszme kifejtésére kérem fel a t. közönség támogatását. Azonban, hogy hány növendéket vehetünk fel, s mennyi tanerőt alkalmazhatunk, az minden esetre az adakozások eredményétől függ.

Azonban bármily fényesen sikerüljön is a füredi szeretet-ház, de a szükséghez képest ezt csak első kezdetül kell tekintenünk. Sajátképi óhajtam az, hogy azon mérvben, a mint alkalmas nevelőket szerezhetünk, az ország minden vidékein állítsunk férfiak és nők számára hasonló „szeretetházakat“

Felfogásom szerint ez mindenütt, de különösen viszonyaink között, első sorban a társadalmi tevékenység feladata, melyet az államnak inkább csak támogatnia kell segélyezésével.

Bátor vagyok tehát indítványozni, hogy alakuljon e célra egy országos társulat, melynek feladata legyen:

1-ör kezdeményezéseivel, közreműködésével s a mennyiben szükséges anyagi gyámolítással is az ország különböző vidékein szeretetházak állítását eszközölni, részint az által, hogy közvetlenül e társulat maga állít ily intézeteket, részint az által, hogy erre egyes községek vagy társulatokat buzdít s erkölcsileg s anyagilag segít.

2-szor és mindenek előtt alkalmas nevelők kiképzéséről gondoskodni.

3-szor gyűjtéseket eszközölni és szükség esetén a törvényhozástól is segélyt kérni, és

4-szer általában a szegény munkás nevelés-ügyét az országban összehangatosan vezetni.

A második pontra nézve megjegyzem, hogy Bernben megkértem Kuratli urat, kész volna-e tanító-képezdejében magyar ifjakat is felvenni? s ő azt felelé, igen szívesen, de csak kipróbált jellemeket, miután itt fődolog nem annyira az oktatási talentum, mint a nevelői jellem, a bizonyított odaadás, humanitás, türelem és munkásság. A füredi szeretetház vezetője Weber, Kuratli képezdejében tanár volt, s így a tanítók képzéséhez is értven, a vállalkozó ifjakat első évben Füredre lehetne küldeni, s az ott magukat kitüntettek második évre Bernbe. Ekként Füreden kicsibe tanító-képezdénk is lenne.

Tisztelettel felkérem mindazokat, kik az ügy iránt érdeklődnek, legyenek szívesek ez indítványomhoz sajtó útján hozzá szólni, hogy az eszme tisztázassék, még mielőtt valóztatásához fog-nánk.

Budán, nov. 10. 1800.

Molnár Aladár.

Dürczkölő.

Korunk gordiusi csomója: az orosz-török bonyodalom, hogy mekkora mozgalmat okozott a diplomatiában, kitűnik onnan: hogy még Berzenczey Lászlót is az országgyűlésre esalta. Vajon elvitte-e magával a Nagy Sándor kardját? az interpelláció fanyelű bicska nem elégséges e csomó kettévágására.

* * *

A napokban egyik baloldali lap kiszámította, hogy a kormány az első folyamodásu tör-

vényszékek küszöbön álló szervezése alkalmával, 7319 lelket fog nyerni. Ennyiből áll t. i. azon új hivatalok száma, kiesinyét nagyját összevéve, melyekre kinevezések fognak történni. A baloldali lap természetesen egyoldalú is lévén, itt megállás szörnyülködik: hogy mily lelketlen gépei lesznek azok a kormányoknak, pedig ha tovább néz vala, legalább ez egyszer, az orránál, belátta volna, hogy a mit nyer a kormány a révén, veszíti a vámon. Ugy hiszzük, nem tulozunk, ha felteszszük, hogy minden egyes hivatalra folyamodott, legalább is 10 egyén. De vegyünk a 7319 állomásra, hogy kerek számunk legyen, csak 70,000 folyamodót. Feltesszük s meg is várjuk: hogy a folyamodók közül a jobb knálifikációjukat nevezik ki. — Ha az ellenzéki észjárás szerint: még ezek is egyszerre meggyőződéseiket falba rugó, lelketlen gépekké lesznek, mi fog történni azon gyengébbekkel, kiket nem neveznek ki? Világos; hogy ha a 70,000 folyamodóból nyer a kormány a kinevezésekkel 7319-et, a többbit mulhatlanul veszíteni fogja, a mi pedig Marothi szerint: 62,681-re megy.

* * *

Mihály gazda. Hodj meg meg is van az a fuvó nóta tens uer: „Vagyom ollan legény, mint te“; Vagy az a másik: „Teli a zsebed pankoval“; mert szörnyűséges mod énekelhetném van. Ugy meg vagyom magammal elegendülve, mint akár Vilmos rex, vagy épen a vásárhelyi nod piros pop. Nem cserélném egy hot ökrös gozdo, csak egyet szerettem volna.

Teins ur. Mondja Mihály g.

Mihály g. Hát a mint az újságokból olvasok, látom hogy Garibaldi-hoz a francia aszszonyok elmentek tisztelkedni; nem csak, de mondták ékes oráció is. Az öreg szépen megköszönte a szépek szép szonoklatát, s aztán szépen rendre csokolta őket. Bizom isten tens uer — köztünk maragyon, nehogy Nánikám meg tugyon — ha Mihály g. nem lenném, szeretném ha Garibaldi meg vonám.

— Lyonból — Franciaország — írja a „l'Indépendance levelezője e hó 14.-ről: Még mindig sok szabad-vadász megy itt keresztül. Köztük nagy feltűnést okozott a hellén csapat, mely festői öltözékű ifjakból áll. Ezek egy levelet intéztek egy itteni hirlaphoz, melyben a következő hely figyelemreméltó:

„Azon iszonyu csapások előtt, melyek jelenleg Franciaországot sújtják, egész fajunk, elfelejtve azt, mit az utolsó husz év alatt a második császárság szabadelvűtlen, nem francia és turcophil politikájától szenvednie kellett, fájdalomosan megindult országtok bajain, és egyedül azon jótéteményekre emlékezve, melyeket egy másik korszakban ettől nyert, éri, hogy le kell rónia hálaadóját gyenge tehetségeihez képest. Indítsák mások csodálatra a világot feledékenységük vagy hálátlanságukkal, Görögország mindig szerencséjének tekintsi, ha a jótéteményeket hálaával viszonzhatja.“

Miután Garibaldi meglátogatta Michel tbk. hadseregét, szabad-vadász zászlóaljaival Dôle-ből Autunbe ment. Lelkesen fogadták. Ő szemlét tartott két mozgósított nemzetőrségi zászlóalj felett. A garibaldista önkénytesek jó fegyvellemmel és figyelemreméltó fegyverzettel bírnak. Remington

*) E fiúk lehetnek akár árvák, akár pedig olyanok, kiknek szülői sem anyagilag, sem erkölcsileg nincsenek abban a helyzetben, hogy gyermeküket neveljék.

fegyvereik 5 lövetűek. Ricciotti közelebről közelről követi atyját az utócsapat zászlóaljával. Pénteken Chalonsban volt.

— A „Journal du Loiret“ írja, hogy Orleans tájékaról kapott levelei igen szomorú képeket rajzolnak. Nem elég — írja a nevezett lap, — hogy e vidéket roppant requisitókkel terhelik, s hogy a gabonát elvitték, marhákat elhajtották, hanem még ezenkívül a bajorok a kastélyokból és kőházakból is felszedtek mindent és kocsikon elhordták.

Egyébiránt a komoly és szomorú Orleans városa, mely különben soha nem szokott manifestatiokat csinálni, a loire-i sereg megérkezésekor oly roppant örömben tört ki, a milyent még a jelen generációja nem ismert. A katonákat, kik a várost felmentették, majdnem istenítették s utonutfélen ölelték, csókolták. A szegény lakosok, kik még a requisitók fájdalmait nyögték, tolakodtak megosztani falataikat és lakásukat, reményen kívül érkezett megszabadítókkal. Orleans ma már egy jobb jövő reményével eltelt hely. D'Arc Johanna szobra elhalmozottan áll koszorú- s virágokkal, miként Stassbourg szoborra Párisban.

— A „Weser Ztg.“-nak Versaillesből 15-ről írják:

Bizonytalanság, nyugtalanság, türelmetlenség: ebből áll azon kínos helyzet, melyben ezuttal vagyunk. Versaillesben egyidő óta csupán azzal töltjük az időt, hogy esténként nagyobb hadcsapatok vonulnak ki sánczmunkálatokat végzendők, de valahányszor ezen csapatok visszajönnek, azt vesszük észre, hogy kevesebben vannak; ugyanez áll azon, minden ötödik nap után visszatérő csapatokról is melyek Versaillesben állomásoznak. Orleans- s vidékéről mitsem hallunk. Itt nagyobb szerű változásokról beszélnek, mi mindenesetre más irányt adott a háború vezetésnek.

Azt állítják ugyanis, hogy Treskow tábornok átvette a 17. osztály vezényletét, mely a Mantuffel hadosztályát képezi és délen van. Roon hadügyminiszter pedig éjszakra hivatott volna, helyébe egy új hadügyminiszter neveztetik ki. Avagy alaptalan hírek-e mindezek, melyekkel — miként már sok más egyéb — ismét csak ámitgatják a Versaillesben tartózkodókat?

— A „Times“ levelezője párhuzamot von Thiers és Bismarck között: „Mily meglepő ellentét a két államférfi között! A francia kisdéd, fürge, lassu hangon beszél sajtóságos édeskés lágyssággal. A porosz termetre óriás, határozott, katonás, inkább diplomata, szeretetre méltó, ha akar, de könnyen gyulad haragra, a hihetlenségig kitartó a munkában. — Ha Thiers reggeli 4 órakor már dolgozó asztalához ül, Bismarck az övétől ugyanakkor kel föl. Ha Thiers behatón tanulmányozza a francziák nagy tetteit a dicsőség napjaiban, Bismarck mindent tud, a mit tudni szükséges egy Francziaországról, mint Németországról, valamint sok más országról. Bámulatos emlékezete ősmerteinek gazdag tárházából kénye-kedve szerint merít, úgy hogy a legszerencsésebben, kellő időben citál egy vagy más tényt, a mi éppen előtte hasznosnak látszik állítása bizonyítására.“

Kolozsvár, 1870. nov. 20.

T. szerkesztő ur! A kolozsvári nőképezdének e hó 15-én kellett volna megnyitni. Hanem: homo proposit, deus disponit. Elháríthatlan akadályok jöttek közbe, s az intézet innepélyes megnyitását bizonytalan időre elhalasztották. Mielőtt a „Székely Hírlap“ olvasó közönségét magáról a megnyitásról értesíthetném, czélszerűnek láttam némely közérdekű dolgokat az intézet dolgaról és jelen állásáról addig is közrebeszélani.

A kolozsvári nőképezde államintézet, az állam látja el tanterekkel és a szükséges taneszközökkel. Egész Magyarországon a második e nemű intézet. Célja: a laposan mielőtt tanító- és nevelőnők képzése. E végre az intézetben 3 évi tanfolyam lesz.

A nőképezde növendékei közé csak olyanok

vétetnek föl, a kik előre kijelentik, hogy tanító- vagy nevelőnők óhajtanak lenni. Azonban kijelentett szándékuk mellett is — a belépő növendékek 14 évesnél fiatalabbak és 17 évesnél korosabbak nem lehetnek. Nemcsak: bizonyítványokkal tartoznak igazolni, hol mit és mennyit tanulnak? Mindezek után fölvételi vizsga alá vétetnek.

A kik a fölvételre ily módon alkalmasoknak bizonyulnak, azok az intézet helyiségében az intézeti igazgató főfelügyelete alatt lakást és teljes ellátást kapnak évenkénti 300 frtéért.

November 13-ig valami 30—33 növendék jelentkezett; kettőt maga Csikszék küldött saját költségén. A növendék-lányok közül vizsgát állott folyó hó 14- és 15-ik napjain 23. Mind alkalmasoknak és képeseknek bizonyultak. Hanem az intézet ez első évben csakis 16 növendéket levén képes szállással ellátni, az igazgatóság csakis a legjobban vizsgázott 16 növendéket ajánlható fölvételre a miniszteriumnak, noha a többiek neveit is szintugy fölterjeszté.

Ez elég nagy csapás, főleg azokra nézve, a kik a távol eső megyékből és székekről jöttek Kolozsvárra. Egyetlen egy módon lehetne itten segíteni; olyformán t. i. hogy a fölvételre alkalmasoknak bizonyult 23 növendék közül egyelőre elsőségük legyen a vidékieknek; s ha ezek után még maradna fönn hely, csak ekkor következzenek a kolozsvári születésűek a vizsgák minősége szerint, valámig a 16 hely betelik. A többiek aztán lakjanak otthon szüleik házában s biztos házi kiséret mellett járjanak föl naponként az intézetbe.

Még egyet. Az intézet alapszabályai szerint az intézeti oktatásban csakis az intézet szabályszerűleg fölvett növendékei vehetnek részt. Ki vannak tehát zárva az olyan növendéklányok, a kik tanító- és nevelőnők nem akarnak ugyan lenni, de azért naponta följárva — mint nem rendes tanulók — örömet hallgatnák az ottani előadásokat. — Ez alapszabály csupán abban az esetben volna helyesíthető, ha a rendkívüli hallgatók oly tömegesen tudnának egy-egy osztályba, hogy e miatt a rendes növendékek oktatásának sikeressége is kockáztatva lehetne. E tekintetben is — mind a rendes növendékek, mind a városi közönség érdekében, igen könnyű volna a középutat eltalálni. Meg kellene például állítani azt, hogy egy-egy osztálynövendékeinek száma a 30-at túl nem haladhatja. Ha a rendes növendékek e számot kiütik, akkor rendkívüli hallgatóknak nem lenne helyök; ellenkező esetben, valámig nincs ki a teljes 30 szám, minden jelentkező rendkívüli hallgatónak bebocsáttatást kellene adni.

Végül egy pár szót magáról az intézet helyiségéről. Az az u. n. Lázárkertben van (a külvárosban) — egy kissé távol ugyan a belvárostól, de tanintézetnek felettébb alkalmas. A csinos és jól rendezett épület félkörben egy jókora terjedelmű, fákkal, virág ágyásokkal és kigyózdó utakkal borított kert körveszi. Egyetlen árnyoldala, hogy a belvárostól jó-távol esik; s a girbegrőbe mellék-utakon — főleg esős időben — felettébb kényelmetlen, sőt nehéz az odajuthatás.

ml.

A közönség köréből.*)

Viszon-válasz Z. dr. Knöpfler ur válaszára.

T. szerkesztő ur! „Márról beszél Bodoné asszony mikor a bor árát kéri.“ Mélt. Knöpfler Vilmos ur felelni akar a „Sz. H.“ 93. számában megjelent interpellációra, s elbeszéli a kórház pénzügyi viszonyainak fejlődését 1851-től fogva. Erdemeket tulajdonít magának, pedig jól tudja, hogy a vásárhelyi országos kórház megvételére 1851. 1853. 1854-ben a kormány Marosszéki környékére községi adót — ha jól emlékszem minden forint után 2 kr — vetett ki, s külsőleg díszes kórházunkat ennek, nem pedig ő mltga argusi gondoskodásának köszönhetjük. Azonban nem mondom, hogy a kórház vagyona azon kívül is nem gyarapodott, de elismerésünket a Knöpfler ur kívánságára csak akkor szavazhatnók meg, ha ismernök számadásait 1867-től. — 1867 előtt igazgató városunk volt

*) E rovat alatt közlötték csupán a sajtó-hatóság iránt vállal felelőséget a Szerk.

főbírája n. Lázár János volt, kinek e részben fáradozásaitól elismerésünket meg nem tagadhatjuk.

Ezen kis számitási hibánál inkább meglepett, hogy ő mltga az egész interpellációt csak gyanúsításnak tartja. Pedig távol minden gyanúsítástól, csak tényeket hoztam fel, melyeket ő mltga maga egészen elismer, s melyekre ő méltóságának, mint válasza is bizonyítja, semmi megjegyezni valója nincs. Hogy 3—4 évtől fogva nem volt bizottmányi ülés, hogy minden teendő számadás nélkül folytat — mind oly tény, mit mindenki tud, s ellene mondani hiában való erőlködés volna. Vagy talán ő mltgsága azokat csekélységeknek tartja? Téved. A Knöpfler ő mltgsága nál hatalmasab czégek is buktak meg már. Ha Knöpfler ur ma meghalna — mitől az ég városunkat óvja meg, — vagy vagyonilag jőne zavarba — mitől az ég őt őrizze meg — nem a legnagyobb zavar állhatna-e elő? Az ő mltga által kiállított nyugták érvénytelenek lennének, a kórháznak joga volna követeléseit másodsor is behajtani, miután a pénztárnoki tisztre nem ő mltga, hanem t. Farkas Elek ur volt megbízva. No de ezek csak rémképek, csak eshetőségekre vannak fektetve. A fő czél, mit el akartam érni, el van érve. O mltga nov. 30-dikára bizottmányi ülést hívott össze, s a kórház ügyei újra nyilvánosan kezeltetnek. Most a bizottmányi tagoktól függ az ügy felderítése s a városon keringő híreknek, melyek a kórház kebelében történetekről mesélnek, megczáfolása. Ezuttal hozzájok fordulok: miután egy embernek sikerült minden önkényeskedés nélkül(?) az országos kórház bel- és külvezetését minden ellenőrzés nélkül kezei között tartani; hogy ezután ilyes dolgok elő ne forduljanak, nem volna-e czélszerű — ha ugyan zsükséges — az alapszabályokon változtatni?

A mi ő mltga azon megjegyzését illeti: hogy első cikkemet „ügyféli irigység“ vagy „Sancho-Pançai“ szereplési vágy iratta volna: azzal felelek: hogy ő Méltóságát a személyeskedés terére, melyen, mint válaszából kitünik, erősebb, mint a tényeken, követni nem kívánom. Félálpésemet tisztán a közügy iránt való érdekeltség diktálta, nevemet nem a „supercillio euncta moventis Jupiter“-től való félelemből hallgatám el, hanem: mert a személyeskedésre minél kevesebb ürügyet kívántam fenhagyni; s ezennel fölhatalmazom a szerkesztő urat hogy nevemet ő Méltóságával — ha kívánni fogja — közölhesse.

Egy polgár.

KÜLFÖLD.

A török-orosz konfliktus aligha nem békés kiegyenlítést nyer. Mielőtt a hatalmasságok választai (Olaszországé is) Szent-Pétervárra megérkezhetek volna: Gortschakoff hg már egy második sürgönyt is menesztett a londoni megbízottjához, melyben ugyan szelidebb magyarázatot igyekszik az orosz föllépéseknek adni: de azért határozottan megmarad előbbi nyilatkozata mellett. S mindemellett az angol külügyészség — a sajtó határozott harczi hangulata daczára — nem igen mer, vagy nem akar erőlyesen föllépni, Törökország pedig a legutóbbi hírek szerint oda igyekszik hatni, hogy a többi hatalmasságok „vegyék tekintetbe Oroszország kívánságát.“ Osztrák-Magyarország közös hadügyésége is aligha alaptalanul hallja azon állandó vádat, hogy a bátorság nem erősen nagy mértékével van megajándékozva s ily körülmények közt bizony sem Olaszország — kinek mindkét keze tele van Róma dolgával — sem Törökország egymaga nem fog merészkedni, hogy az orosz hatalmaskodásának szembeálljon. Mill Stuart János, a híres angol állambölcsész is igyekszik békés hangulatot teremteni a meglehetősen följajgott közvéleményben, levelet intézvén a „Times“-hoz, melyben mig egyfelől vádolja kormányát, hogy határozatlanságával meg nem gátolá kezdetben a most folyó francia-porosz háborút, másfelől eszeveszettségnek tartaná, ha Anglia készenlétül oly háboruba rohanna, mely sem érdekét, sem becsületét nem érinti; mert szerinte a szerződések nem örök időre köttenek (mely állításnak az a consequentiája, hogy a szerződések

akármikor s akármelyik fél egyoldalulag fölbonthatja; — furcsa „állambölselet“! Mint írják, Törökország meg is szüntette teljesen a hadkészülődéseket, az ottani közvélemény pedig el van keseredve a hatalmasságok gyáva magatartása fölött. Oroszország ellenben mind jobban összpontosítja hadi erejét, s legujabban egy cári ukáz jelent meg, mely az összes népességet a tartalékba sorozza. Az általános hadkötelezettség tehát ott is érvényre jutott, — a hatalmasságok pedig tartzkodásukkal szépen elvárják, a míg teljesen ki is fejlesztetik ez új intézmény. Gyönyörű kilátások ezek Európára nézve!...

Franciaországból még mindig semmi hír. Nehány apróbb eseményről ugyan mind a versaillesi (porosz), mind s tóursi (francia) táviratok tudnak, melyekben természetesen az illető fél győzött, azonban a döntő átközet, melyet a párisi őrség és a loirei hadsereg együttesen vivhatna a németekkel: még mindig várta magára. A porosz táviratok és „magán tudósítások“ a loirei hadsereg ismétleni szétszórásáról, Bourbaki és Kératry sergeinek Mantennfel által történt elszakításáról és párisi kétségbeesett állapotokról, meg hangulatáról is beszélnek, azonban az előbbi hírek meg másodala megerősítés nélkül szűkölködni nagy mértékben, Párisból pedig a porosz sem tudhat semmit, miután több nap óta nem érkezett onnan semmi tudósítás; a mi pedig legutóbb érkezett épen arról értesíti a világot, hogy még nyers hús is bővön van, a besorozott hushoz hozzá sem kellett még nyulni, úgy hogy legalább 80 napra még van eleség bővön.

A német szövetség megalakulásához közel áll. Bajorország némi kis önállóságot tart meg ezutánra is, a többi államok pedig mind beadták derekukat a porosz „császárság“-nak. A bajor önállóság is azonban csak árnyéka lesz az államiasságnak.

Olaszországot is nagy szerencsétlenség érte! Pápa „ő szentsége“ egy enycklikát boesátott ki, melyben „mindazok — habár egészen különös említésre méltó állásban legyenek is (tehát az olasz király) kik az invaziot, uzurpatiot és foglalást okozták“ excommunicatioval — és pedig nem is a kisebbikkel, hanem plane a nagyobbikkal(!) — sújtatnak. Szegény Viktor Emánuel! Már másodszer éri e nagy csapás. De valahogyan csak azt is kilábolja, mint nem halt bele az elsőbe sem...

VEGYES.

* **A király** valószínűleg hosszabb ideig fog Budán időzni, mint egyelőre gyanították. Hogy december közepéig el fog huzódni az ott maradás, az már valószínű. December közepe felé ő fölsége pár napra ismét Bécsbe rándul s aztán Rudolf koronaherceg kíséretében a királyasszonyt látogatja meg s az egész karácsonyi ünnepeket Meranban tölti.

„**A királyasszony** az ez évi udvartartási javadalmazásból művészi czélokra a király által átengedett 294,000 frtból a kolozsvári nemzeti színház javára a f. évre 15,000 frtot adományozott. A szini választmány a belügyminiszterhez intézett táviratban hódolatteljes közönetét fejezte ki a nagylelkű adományért, egyszersmind a belügyminiszter urnak is megköszönvén buzgó közbenjárását.

* **Boldogult Batthyány Fülöp** herezeg végrendeletileg 2000 forintot hagyományozott Buda-Pest és az ország más szegényeinek. Ezen összeget kiosztás végett, a nevezett herezeg végrendeleti végrehajtója, gróf Erdődy Sándor ur a belügyminisztériumhoz juttatván el, ez utóbbi által Pestváros szegényei részére 600 forint, Budaváros szegényei részére 400 forint, 1000 forint pedig kilencz vidéki, tűz és víz által károsult község lakosai részére küldetett kiosztás végett.

* **A marosvásárhelyi** jótékony nőegylet választmánya, a városi és vidéki nagyon tisztelt közönségnek néhány élvezetes estét óhajtván sze-

rezni, a hasznost a kellemessel párosítva — az alább megnevezettek szíves közreműködésével — az adventi hetekben, ének- és zene-előadásokkal egybekapcsolt fölolvasásokat rendez, a t. Lénárt Károlyné asszony nagy termében, esti 6 órakor kezdődőleg, következő sorozattal: Nov. 30. Elekes Károly úr fölolvas a terményrajz köréből. Ziegler Hermin k. a. és Koronka Albert úr előadják zongorán, négy kézre, Mendelssohn 3-dik symphoniáját. Szász Béla úr fölolvas az aesthetica köréből. Wittich Mari k. a. előadja zongorán, L'orgi-pár T. Ascher. — Decz. 7. Mentovich Ferencz úr fölolvas a természettan köréből. Vályi Gábor úr énekel zongorakísérettel. Szolga Miklós úr fölolvas humoristikus tárgyról. Decz 14. Deák József úr fölolvas a csillagászat köréből. Bodila János úr játszik hegedűn, zongorakísérettel. Balázs Antal úr fölolvas a világ- és népismeret köréből. Koronka Albert úr előadja zongorán 1. Schumann „Romance.“ 2. Geiger A. „Don Juan“, ábránd. — Decz. 21. Dr. Csiki József úr fölolvas a vegytan köréből. A helyi dalárda énekel. Gyarmati Samu úr fölolvas a társadalom köréből. Belépti jegyek előre váltathatók a Wittich és Dájbukát czégű kereskedésekben. Családi-jegy 3—4 tagu család számára, mind a négy estére, előre fizetve, 5 frt o. é. Személy-jegy, a négy estére, együtt, előre fizetve, 2 frt. Személy-jegy, egyes estvékre, 80 kr. A tiszta jövedelem a szegények ápolására fordíttatik. Az ily — általánosan elismert közhasznú — fölolvasások iránt, a multban tanusított érdekeltiséget ismerve, bátrann számít résztvevő nagy közönségre a rendező-választmány.

Maros-Vásárhelyt, 1870. nov. 24.

* **Nyilvános köszönet.** A helybeli cath. főgymnasiumban épen most kezdeményezett ifjúsági könyvtár első alapjai gyarapítására mélt. Issekutz Adeodat ur e napokban több, mint 30 frt értékű, becses könyvbéli adományával szíveskedvén járulni: alattirtt, mint az adomány átvéője, nem mulaszthatom el a lelkes tanügybarátnak e nemes tényéért a nyilvánosság előtt is szíves köszönetemet nyilvánítani. M.-Vásárhelyt, 1870. nov. 23. Paal Gyula, főgimn. tanár.

* **A képviselőház** 25-ös bizottságának mult szombati ülésében Heffmann P. s elvtársai egy tervezetet nyújtottak be bíróságok rendezésére vonatkozólag, melyből kivonatilag közöljük az első folyamodásu törvényszékek helyeit, s azokhoz tartozó járásbíróságok számát az erdélyi részekben; e szerint fogna lenni Kolozsvárt, mint első folyamodásu bíróság székhelyén 5 járásbíróság; Tordán 4; Nagy-Enyeden 3; Gy.-Fehérvárt 4; Abrudbányán 3; Déván 7; N.-Szebenben 6; Fogarashán 4; Brassóban 3; Seps-Szt-Györgyön 5; Csik-Szeredán 4; Székely-Udvarhelyt 3; Maros-Vásárhelyt 7; Erzsébetvárosban 3; Medgyesen 4; Segesvárt 4; Beszterczen 3; Naszodon 3; Dézszen 4; Szamos-Ujvárt 3.

A marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1870. nov. hó 21-ik és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

(Folyt. és vége.)

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Popoviciu Juon és társainak Dezső József ellen, 1090 frt i. A kir. kincstárnak Bajnovits Józsefné e. 692 frt 37 kr. i. Graef Frigyes Nedoma Vince e. igénykereset. Brosner Regius János öz. Theil. szül. Brosner Maria e. pernyitás i. Iszlai Ferencz ifj. Szekeres Imre ellen adoslevél megsemmisítése i. Csik-szt-domokosi rézbánya

társulat csődtömege. Klein János ifj. Motz György e. birtokháborítás. Deák József csődtömegének Holtzer Vilmos e. számodás i.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Lokod községe H.-Szt-Márton községe e. közlegelő megosztása i. Tolnai Gábor Csiki Sámuel e. visszahelyezés. Henter Károly Álgya Opra e. haszonbér megszüntetés i. Henter Károly Álgya Opra e. 2 tulok visszaad. i. Jancsó Józsefnének Jancsó János e. tulajdon elismerése i. Ifj. Wagner Mihály id. Wagner Mihály hagyatéka i. Mihály Domokosnak almás községe e. 150 frt megfizetése i. Heresh Mózes Popó Kulicza e. kártérítés. Oltván Irinának Pap Juon sat. e. fekvőségek kiadása i. Pap Elek Szakács Maria e. bérletelőli elmozdítás i.

Előadó k. t. bíró Csergedy János által.

Chirilla Nicolaenak Chrisán Juon hagyatéka és Chirilla Juon e. igény keresete i. Mokán Juon Mokán Juonné és férje e. 130 frt haszonbér hátralék i. Bodok Juon Ruka Petru a Godinului e. 22 frt s járul. i. Horga Parashivának Horga Juon e. birtok háborítás i. Streza Parashiva Georgénak Streza Niculae Serafim e. birtokhábor. i. Popovits György Campean Moise e. egy föld kibocsátása j. Istratje Juganu Vaszilia Pupaza e. birtokhábor. i. Kovács Todor s társa Farkas József egy adoslevél kiadása i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Morscher Károly Borbán János e. 905 frt 57 kr i. Puró Mihailla Dereban Simon e. 10frt 68 kr i. Puscariu Juga Roth János e. 16 frt 66 kr i. Dreschler Mihályné Dreschler Mihály e. 36 frt 85 kr i. Farkas Áron György Lajos e. 8 frt házber és 7 frt káraérítés i. Pap György Gaina György e. 25 frt i. Bulbuck Cristof Varga János e. 4 frt 60 kr. i. Kalmár József Csiszér Victor e. 18 frt i. Balog Lukáts Oltván Gergely e. sommás visszahelyezés i. Szaon Suka Miklia Vaszilie e. 1000 frt kártérítés i. Beldja Karácson Popa Juon e. 84 frt i. Theiss Regiának Drottlef Frigyes e. birtokháborítás i. Ana l. Simion e. Diku Bács Ilie ée társ. e. igény hereset. Öz. Csiki Istvánné Reiner Gyála e. 43 frt 75 kr i. Konya István Bakcsi Ádám e. határigazítás i. A keleti vaspálya építő társulat fogarasi Antal e. 156 frt kártérítés iránt. László Ferencz Bogádi Károly e. sommás visszahelyezés i. Bartha Alajos arvai László János e. birtokhábor iránt. Székely János Rácz Ferencz és társa zárlat feloldása i. Balogh György Kovács Wermes János e. 100 frt haszonbér hátralék és haszonbér megszüntetés i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Nyújtod és Szászfalva községek Lemhény és Almás községek ellen, birtokháborítás. Hömcs János Daczó Pál hagyat. és társ. e. a szilvási és sélisztyei rész jóság vétel arráboli kielégítése i. Seps Imre Szalkai Károly e. egy tinó ara és 4 frt 75 kr lakadalmi költsége i. Wagner János Hrámer János és társa e. gondnokság alá helyezési. Widder Antal Tolvalj Zsigmond e. 20 frt tartozás iránt.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly által.

Hitsch Amália Popovits Demeter és társa e. igény kereset. Todea Niculae Roth János e. 8 frt 60 kr i. kár. Verner Katalin Kenczel János 781 frt 63 kr i. Ferenczi Károlyné Takács Rachel bétáblázási ü. Musce Juon Rohanu Nicolae és társ. e. 1 f. 80 kr kártérítés. Foris Mózes Szabó Pál e. visszahelyezés i. Ferencz Andrásné Bálint Péterné e. kárt. Czecz János és társ. Müller Eugen e. 21 frt i. Wemberger Mór Charvosi Gyula és Ton Mór e. igény kereset.

III. Tanács, bűnügyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Sándor János által

Risnictra Juon e. n. testi sértés i. Szóts József István e. ember öles. Irimiás Dávid e. lopás. Fancsali Ignác e. ember öles. Angelusin Panfira és társa e. lopás. Szénzsérán Simion e. n. testi sértés.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Köteles Sándor és társa e. tolvajság. Öz. Szász Lajosné e. becsület biztonság e. Pálfi Elek e. becsület biztonság e. Mihály Luka neh. testi sértés.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz által.

Zacharia Flureas és társai ember öles és más bűnök. Löthe József e. család. Muresán Juon és társa tolvajság. Balázs Adán ember öles. Dutiaru Niculae ellen, gyujtas. Salamon Dénes e. tolvajság.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Antalfi Gábor által.

A bodoki volt nemes és két ágbeli székely katona birtokokok a bogothi volt urbéresek e. közös erdő szabályozása i. Bartsai Miklós Pasolia Waszile e. majorság természetű fekvőségek megváltása i. Flueras Germán és Bartsai Miklós közös utóbbinak több fekvőségek majorság természete i. p. Bartsai Miklós Gyorgyeszkes Sajfom e. egy állomány saját erejéni megváltás i. Ugyanazon felderer Flueras Adám e. majorság fekvőségeknek megváltása iránt.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1870. nov. 28-ik és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Bartha Ferencz Hajos József e. 54 frt 40 kr iránt. Benel Ferencz Nemesányi Miklós e. 25 frt váltó ü. Paulini Márton Jakobi János ellen, birt. hábor. iránt. Vlász Lincian alp. Csáklány György felp. visszahelyezés. Puskás Isztrátye Stáncs Ignát e. visszahelyezés Gáspár Dániel Salamon Sándor e. 100 frt i. Hoffinger Sámuel Henke Sándor e. 20 frt haszonbér i. Schobel Mihály Alexi Martin e. 28 frt i. Sándor Gergely Illyés József e. határ-igazítás i. Nastasse Ivánnak Nastasse Petru Oni e. 224 frt Kuzma Vaszilíának Bodni József és Bodni Vaszilika e. birtok visszaadás i. Kis Selyk községnek Szabó Károly mint a Mikeszasi b. Radák jóság gazdatisztje e. birt. hábor. i. Csura Katalin hagyatéki ügyében Nokis Mária és társai felelőzése. Diloman Flora és társainak Sutesi Mihaila e. birtokba visszahelyezés i. Bró Bálintt meg-hatalmazottja Szikszai Zsigmond Weiss Hersch e. haszonbér ü. Török János Szász János e. zárlati p. Du-leancz Damaszkinnak Trif Petruné ellen, vásári szerződés megsemmisítése i. Márkosi Sándor Barton József e. fel-hívasos üs grf Bánffy Miklósnak mint grf Bánffy György-né tömege gondnokának grf Wass Sámuelné e. p. 2060 frt 65 kr iránt.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Petri János Schoppel Andás e. Jámor Márton Bakur Pitisiu e. 14 70 kr i. Kováts Juliánnak Bedners Roszina e. 126 frt i. Appel László Pap István e. kárté-

rités i. Petky Ferencz Kabos Dániel csődtömege e. 1700 frt i. Mactz Frigyesuek Müller Andras e. 25 frt i. Görög László Katona Sofia e. 600 frt i. Szulika Elek Stán Pervu e. Raveka i. Russan Petrunak Ruszán Toma ellen, sommás visszahelyezés. Jancsó János Jancsó József ellen, végrehajtás i. Szikszai István grf Rhedey István e. 200 frt i. Goldstein Leib Jakobnak Mozsá Sándor e.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Molnár P. grf Toldalagi Mihályné e. haszonbér fel-mondás i. Hersch Izsák Niszel Berkovijs e. 394 f. 32 kr i. Rád Vaszínának Pokol Juon e. birtokhábor. i. Künnle József Daczó Ferencz e. 1050 frt i. Stancs Ávrámnak Klimes Károly 260 frt i. Agnean Vaszilika e. 12 drb juh vagy 69 rt i. Covrig Iliana Branea Juona e. Iliá e. 47 frt 60 kr Dragoszyte Anaszienak Kosa Dénes e. 25 frt 60 kr i. Algya Dániel Breiner Farkas e. 212 frt 40 kr i. váltó ü.

Előadó k. t. bíró Dr. Endes Gábor által.

Mifka F. J. bankház a csik-szt-domokosi rézbá-nya tarsulat e. 7166 frt birtok. i. Gál János, Oana Mo-nika s Oana Tomaa e. egy szénarét kibocsátása i. Klein Péter Disznod községe e. előjegyzési ü. Meleg Szamos községnek Stanu Todor e. ü. Török János a Kolozsmo-nostori uradalom e. 675 frt 40 kr i. kártérítés. Soosmező közönségének Lemhény és részes társ. községei ellen, egy havasrész bírói zár alá tétele i. Sebe Sámuel Ugron Sig-mond e. atyaság elismer. i.

Előadó k. t. pótbiro Déési Farkas által.

Plésa Juon Purcel Tinn e. birtok hábori. i. Stojka Niculaj Cosgarea Gyorgys e. szerződés megsemmisítése i. Mara József és Samu Németh Lászlóné Fary József e. 843 frt i. Andrei Flora Kovr-g Rávéka e. birtok hábor.

i. Moldován Szimion és társa e. örökrész i. Virág Ann^a Barcsai Jánosné Nagy Sándor és Barcsay János e. tulaj-doni igény i. Kabos Gergely Himmelstein Mór e. 300 f. Lengyel Domokosné Fark Teréz Masztig Márton és Len-gyel Domokos e. tulajd. igény. i. (Vége köv.)

Bécsi börzei árkelet.

(1870. november 24.)

5 ^o / _o metalliques	55.75
5 ^o / _o nemzeti kölesön	65.—
860 államkölesön	91.25
Bankrészvény	721.—
Hitelrészvény	245.75
London	124.80
Ezüst	123.75
Arany	5.95
” 20 frankos	10.08 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	74.25
” ” magyarh.	78.50
” ” horvát-slavon	80.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

Sz. 681. 1870. (101) 1—3

Árlejtési hirdetmény.

A főméltóságú m. kir. közmunka és közle-kedési ministeriumnak jelen évi október hó 22-ről 11814. szám alatt kiadott magas rendelete nyomán a brassói államút 8⁵/₈—9⁵/₈ mértföld szakaszára szükségeltető kavics mennyiségnek 1870. és 1871. évekre való szállítását illetőleg folyó évi **decem-ber 5-én** délelőtti 10 óraker nyilvános árlejtés fog tartatni a maros-vásárhelyi m. kir. mérnöki hivatal irodájában.

A kutyfalvi hid közelében eső, gróf Dégen-feld-féle kavics-gödörből jelen évről jövő 1871-ik évi mártius hó végéig mulhatlanul kihordandó 225 darab — egyenként 54 köblábat tartalmazó — kavics-hasáb egységi ára 5 frt 39 kr., tehát az összes ár 1212 frt 75 krba van megállapítva. Az 1871-ik évre szükségeltető fedanyag mennyisége pedig vállalkozónak kellő időben tudtára fog adatni.

Árlejtezni kívánók elől megirt napon és órá-ban az árlejtés megkezdése előtt az engedélye-zett összeg 5°/_o-át bánatpénzül letenni tartoznak, mely összeg vállalkozó által 7°/_o-ra a vállalat biz-tositékául kiegészítendő.

Az árlejtés tetteles megkezdése előtt bér-mentett és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli aján-latok is elfogadtatnak, melyekben az ajánlattevő neve és lakása hibátlanul, az ajánlati összeg pe-dig számmal és betűvel tisztán kiírandó; valamint a bánatpénz készpénzben, államkötvényekben, vagy valamely kir. pénztárnál letéteményezett összeg-ről szóló nyugtában melléklendő, azon kijelentés-sel, hogy az ajánlattevő a szállítás feltételeit tudja és azoknak megtartására magát kötelezi.

Községeknek, melyek az árlejtésben részt-venni kívánnak, a bánatpénz és biztosíték lelétele elengedtetik, e helyett azonban minden részben együttes felelősséget, kezességet vállalnak.

Az árlejtési feltételek alóliht hivatalnál, a dél-előtti hivatali órákban megtekinthetők.

M.-Vásárhelytt, 1870. nov. 19-én.

A m. kir. mérnöki hivatal.

(96)

5—5

Alólírtnak van 100 öl száraz fája eladó; bővebben értekezhetni eziránt Szentistván helységében.

Barátosi Szabó Antal.

(87)

„AZ ANKER“

élet- és járadék biztosító társulat Bécsben belső város, hoher Markt Nro. 11. saját házában „Ankerhof.“

Biztosítéki alap 1869. december 31-én 14,715,453 frt 61 kr.

Biztosított összeg 80,150 szerződéssel 81,675,388 frt 12 kr.

Kifizetett halálesetek 1869. decz. 31-ig 1634 szerződésre 3,243,483 frt 85 kr.

Üzleti kimutatás október hóra 1870.

Biztosítások	Beérkezett		Kiállított		B e v é t e l			Kifizetettett halál esetekre	
	darab	ajánlatok	darab	szerződések	részlet díjak	betétek	összesen		
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Halál esetre	409	619457	—	309	495581	101586	99103209	62	204796
Tuléletre	233	278495	—	192	231764	—	—	61	31837
	642	897952	—	501	727345	—	—	31	—
Eddig kimut.	7222	8896789	18	7096	8181508	15	895782	51	827208
Összes. 1870.	7864	9794741	18	7597	8908853	15	997369	50	930417
							661	1,927,787	16
								3703	13,04

Részletesebb kimutatások Maros-Vásárhelytt **Bucher Miksa** főügynökségénél ingyen kaphatók.

(92)

4—12

Én Rix Wilhelmina

nyiltan kijelentem, hogy mint Dr. Rix A. özvegye a valódi és hamisítatlan, ere-deti *Pompadour pasztát* egyedül magam készítem, mert annak készítése titkát egyedül én tudom. Midőn ezennel köztudomásra hozom: hogy a nevezett Pom-padour-Pasztta mostantól kezdve egyedül lakásoman. Bécsben, Lipotváros (Grosse Mohrengasse 14, 1. Stiege Thür 62.) kapható; intek egyszersmind mindenkit: ovakodjék e szerből bár kinél is venni, mert jelenleg sem raktárt, sem fiok üzletet nem tartok, az eddigieket, az előfordult hamisítások miatt, felosztatván. Az én *Pompadour-* vagy *Csoda-Pasztám*, czélját soha sem téveszti el. E fölül-nem haladható arczzépitő szer egyetlen és biztos szer az arcz tisztátalanságai-nak eloszlatására, a bőratkák, szeplők, májfoltok, és pattanások eltávolítására. A biztosítás annyira szilárd, hogy hatástalanság esetében a pénz vissza küldetik. E kitűnő paszta ára 1 tégely használati utasítással 1 frt 50 kr.

Köszönő iratok nem közöltetnek.